

Offentliggjort d. 11. oktober 2014

Gaver mellem samlevende ©

*Af advokat (L) Bodil Christiansen og
advokat (H), cand. merc. (R) Tommy V. Christiansen*

www.v.dk

Gaver mellem samlevende personer kan rejse flere juridiske problemer, herunder spørgsmål om de skattemæssige forhold, både for giveren og for modtageren. Der er – også på dette punkt – væsentlig forskel på, om parterne har indgået lovformeligt ægteskab eller har besluttet sig for at leve papirløst.

Retsstillingen for ægtefæller og for ugift samlevende par er på mange punkter vidt forskellig.

Helt grundlæggende drejer det sig om, at lovgivningen indeholder et **omfattende og detaljeret regelsæt for ægtefæller**. Det gælder f.eks. forhold som ægtefællernes indbyrdes arveret og gensidig forsørgelsespligt. Særligt og måske ikke mindst har ægtefæller en særstatus i skattelovgivningen.

Ægtefæller har ikke mulighed for at fravælge én eller flere af disse konsekvenser ved ægteskab. Ved giftermål vælges med andre ord en ”pakkelse”.

For ugifte samlevende er situationen den modsatte, nemlig at lovgivningen kun indeholder ganske **få særregler for de samlevende**. Det betyder, at der for samlevende par gælder samme regler som for parter, der ikke har nogen nærmere relation, f.eks. to naboer eller to arbejdskolleger.

Også skattelovgivningen har dette udgangspunkt, nemlig at der som hovedregel gælder samme skatteregler for samlevende som for alle andre skatteydere, der ikke har noget med hinanden at gøre.

Offentliggjort d. 11. oktober 2014

Der gælder således som udgangspunkt ingen skatteretlige særregler for samlevende par. Det betyder f.eks., at overførelse af en formue, f.eks. et pengebeløb, mellem samlevende som udgangspunkt er skattepligtigt som personlig indkomst for modtageren, og at de ugifte samlevende ikke kan anvende hinandens personfradrag eller bundfradrag ved beregning af f.eks. topskat og skat af aktieindkomst m.v. eller overføre skattemæssige underskud til fradrag i samleverens skattepligtige indkomst m.v.

Gaver mellem samlevende

I praksis ses undertiden spørgsmålet om, hvordan **overførelse af formue** mellem samlevende skal behandles skattemæssigt.

Skattepligtige gaver

Formueoverførsler mellem ugifte samlevende er, som allerede nævnt, som udgangspunkt skattepligtige, og da som personlig indkomst for modtageren – helt på samme vis, som hvis en skatteyder modtager en formue fra naboen, fra et fjernt familiemedlem eller for den sags skyld fra en arbejdsgiver.

Forærer en skatteyder f.eks. en bil til sin ny samlever, skal samleveren som udgangspunkt beskattes af værdien af denne bil. Det samme gælder eksempelvis, hvis tidligere samlevende flytter fra hinanden, og herefter overfører værdier til hinanden i forbindelse med en ”bodeling”. Også en sådan overførelse vil således være skattepligtig for modtageren, se herom f.eks. Spørg om Penge den 17. april 2010 og den 10. marts 2012.

I praksis foreligger også flere eksempler på, at SKAT har beskattet værdien af frit underhold, dvs. frit logi, mad m.v., som er modtaget fra en samlevende. Denne praksis blev i 1986 tiltrådt af Højesteret, der anlagde en meget strikt fortolkning af loven. Se om denne praksis bl.a. Spørg om Penge den 28. februar 2009.

Efter etableringen af gensidig forsørgelsespligt for samlevende, har skattevæsenet imidlertid tilkendegivet, at der ikke skal ske beskatning af underhold, som ydes mellem personer, der efter lov om aktiv socialpolitik har pligt til at forsørge hinanden.

Offentliggjort d. 11. oktober 2014

For samlevende, der ikke er omfattet af reglerne om aktiv socialpolitik, er de skattemæssige forhold efter skattevæsenets egen vejledning nu mindre klare. Frem til januar 2014 indeholdte skattevæsenets egen vejledning nærmere regler om beskatning af frit underhold ydet af en samlever. Fra midten af januar 2014 udgik disse regler imidlertid af vejledningen, der herefter blot har indeholdt en omtale af samlevendes gensidige forsørgelsespligt efter lov om aktiv socialpolitik, jf. ovenfor. Det er uklart, om denne ændring er udtryk for en praksisændring, således at skattevæsenet fremdeles helt er ophørt med at beskatte værdi af frit underhold mellem samlevende. Det kan dog næppe afvises, at der også fremover vil kunne ske beskatning af værdi af frit underhold mellem samlevende, der ikke har gensidig forsørgelsespligt. Det er dog min vurdering, at SKAT fremover vil være meget tilbageholdende med at beskatte sådant frit underhold.

Afgiftspligtige gaver

En væsentlig undtagelse til hovedreglen om beskatning af ydelser mellem samlevende gælder dog for gaver mellem samlevende, der har haft fælles bopæl de sidste 2 år, før gaven gives. Undtagelsen gælder endvidere for samlevende, der tidligere har haft fælles bopæl i en sammenhængende periode på mindst 2 år, når den fælles bopæl kun er ophørt på grund af institutionsanbringelse, herunder i en ældrebolig.

Sådanne gaver skal ikke beskattes hos modtageren som personlig indkomst. I stedet skal der betales gaveafgift efter samme regler som for gaver mellem forældre og børn. Det betyder, at gaver til en samlet værdi på op til 59.800 kr. (2014) er både skatte- og afgiftsfri. Overstiger gavens værdi bundfradraget på 59.800 kr., skal der betales en afgift på 15 pct. af det overskydende beløb.

Lejlighedsgaver

Som undtagelse til beskatning eller afgiftspligt af gaver mellem samlevende har skattevæsenet endvidere i mange år haft den praksis - som ikke har rod i loven - at: der *"...ikke {sker} beskatning af lejlighedsgaver af traditionelt præg, som fx fødselsdags-, bryllups- og sølvbryllupsgaver, hvis der er tale om gaver af mindre omfang. Værdien af*

Offentliggjort d. 11. oktober 2014

det modtagne må ikke overstige det efter forholdene naturlige niveau for en lejligheds-gave.”

Der gælder med andre ord en fast praksis om skattefrihed for samlevende vedrørende ”lejlighedsgaver” af ”**traditionelt præg**” og af ”**mindre omfang**”.

Denne praksis gælder i mange forskellige sammenhænge, herunder altså som nævnt for samlevende, men også for eksempelvis gaver fra fjernere familiemedlemmer, venner og bekendte m.v.

Det er uklart, *hvordan* denne praksis er opstået. Men den pågældende praksis er givetvis begrundet i overvejelser om kontrolmæssige og administrative hensyn. Som det anføres af en af de tidligere teoretikere på området, er ”*Spændingsforholdet mellem streng lovfortolkning og de praktiske muligheder for at gennemføre beskatning i strid med befolkningens almindelige opfattelse ... så betydelig, at skattevæsenet lukker øjnene i det store flertal af tilfælde...*” Andre teoretikere har beskrevet det på den måde, *at det ville være fuldstændigt uoverkommeligt at fastholde, at sådanne gaver skal medtages som indkomst.*”

Lejlighedsgaver kendes også fra andre retsområder. Bl.a. kan ægtefæller gyldigt give hinanden sædvanlige gaver, der ikke står i misforhold til giverens kår, uden at overholde de formelle regler, der ellers gælder for gaver mellem ægtefæller. I konkursretten skal kreditorerne ligeledes respektere gaver mellem bl.a. samlevende og ægtefæller, hvis der er tale om lejlighedsgaver, der ikke stod i misforhold til skyldnerens kår, da gaven blev givet.

De særlige regler om gaver mellem ægtefæller og konkurslovens regler om gaver, som skyldneren har givet til nærtstående, er imidlertid begrundet i andre hensyn end skatteretlige hensyn.

Skatteretspraksis viser da også, at de gaver, der er undtaget fra beskatning for så vidt angår samlevende, i værdi er betydeligt mindre end de lejlighedsgaver, der lovligt kan gives efter reglerne for ægtefæller og efter konkursloven.

Offentliggjort d. 11. oktober 2014

I de konkrete sager udenfor ægtefællesituationen, hvor skattevæsenet har anset en gave som en **skattefri lejlighedsgave**, har der traditionelt været tale om relativt begrænsede beløb. Eksempelvis kan nævnes en konkret sag fra 1958, hvor en frøken på 80 år havde modtaget et fjernsynsapparat til en værdi af 1.820 kr. af syv niecer og nevøer. Efter frøkenens opfattelse skulle gaven udgøre julegave og fødselsdagsgave for to år, herunder gave ved hendes 80 års fødselsdag. Efter Landsskatterettens opfattelse var denne gave skattefri, set i lyset af de mange givere, dvs. de 7 niecer og nevøer, at den pågældende gave ikke var ydet kontant, men bestod i en løsørengstand, og at gaven trådte i stedet for gaver ved flere lejligheder.

Derimod forelå der efter Landsskatterettens opfattelse en skattepligtig gave i en sag, hvor en skatteyder havde fået en bryllupsgave på 5.000 kr. fra en moster i 1968. I en sag fra 1986 kunne der heller ikke blive tale om at anse to bryllupsgaver á 50.000 kr. til henholdsvis en søn og svigerdatter som afgiftsfri lejlighedsgaver.

I 1995 kom spørgsmålet op på ny i forbindelse med den daværende skatteminister, Carsten Kochs, besvarelse af et spørgsmål fra Kristian Thulesen Dahl om skattevæsenets praksis om lejlighedsgaver. Skatteministeren oplyste dengang, at *"Der er således ikke opstillet faste grænser for den maksimale værdi af skattefri lejlighedsgaver, men de kommunale skattemyndigheder kan hense til praksis vedrørende årlige gaver i anledning af jul eller nytår. Sådanne gaver beskattes kun, såfremt værdien overstiger 300 kr."*

I hvert fald med denne udmelding blev der lagt an til ganske snævre rammer for, hvornår en gave kan anses som en skattefri lejlighedsgave.

På den ovenstående baggrund er det vel næppe overraskende, at Østre Landsret i en konkret sag fra foråret 2014 konkluderede, at en gave på 400.000 kr. mellem fra en mand til hans samlever i 2008 ikke kunne anses som en skatte- eller afgiftsfri lejlighedsgave.

Offentliggjort d. 11. oktober 2014

Der var tale om en noget speciel sag, hvor de samlevende i hvert fald forud for gavens givelse havde været ganske velhavende. Om parternes indkomst- og formueforhold i 2008 var oplyst, at kvinden i 2008 havde en selvangivet løn på 2.325.446 kr. og en beregnet formue på 5.516.379 kr. og videre, at manden i 2008 havde en skattepligtig indkomst på 8.221.124 kr. og en beregnet formue på 9.419.935 kr. Parternes vejledende privatforbrug for indkomståret 2007 udgjorde henholdsvis 10.212.171 kr. og 10.965.246 kr. Det hører tillige med til billedet, at manden efterfølgende gik konkurs.

Uanset de samlevendes formueforhold konkluderede Østre Landsret, at gaven på de 400.000 kr. fra manden til kvinden ikke kunne anses som en skattefri lejlighedsgave. Der skulle herefter svares gaveafgift af gaven.

Som allerede nævnt kan afgørelsen næppe anses som overraskende, men fundamentalerer, at betingelsen i skattevæsenets praksis om, at kun gaver af ”mindre omfang” er skattefri, skal forstås ganske bogstaveligt – og altså uanset samlevernes formueforhold i øvrigt.

Denne praksis for beskatning af gaver mellem samlevende giver anledning til at være opmærksom på de skatte- og afgiftsmæssige forhold for samlevende. Det er formentlig de færreste samlevende, der umiddelbart har i tankerne, at lidt større gaver mellem samlevende enten er skattepligtige eller afgiftspligtige, alt afhængigt af, hvor længe parterne har haft fælles bopæl.

Og i hvert fald kan det være klogt at lade større gaver afvente parrets ”to-års-samlivsdag”, så parterne dog kan ”nøjes” med at betale en 15 pct.’s gaveafgift – og ikke indkomstskat af gavens værdi.

— o —